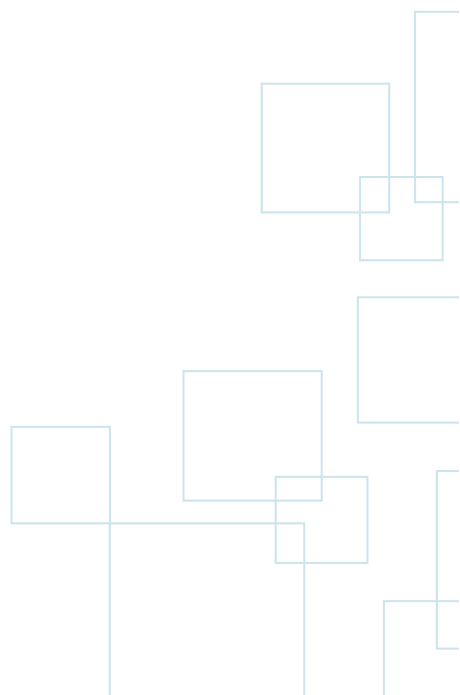

integrale expertise bij ruimtelijke ontwikkeling

Rho Adviseurs
Mevr. I. Penning
Weena 505 (Delftse Poort)
3013AL Rotterdam

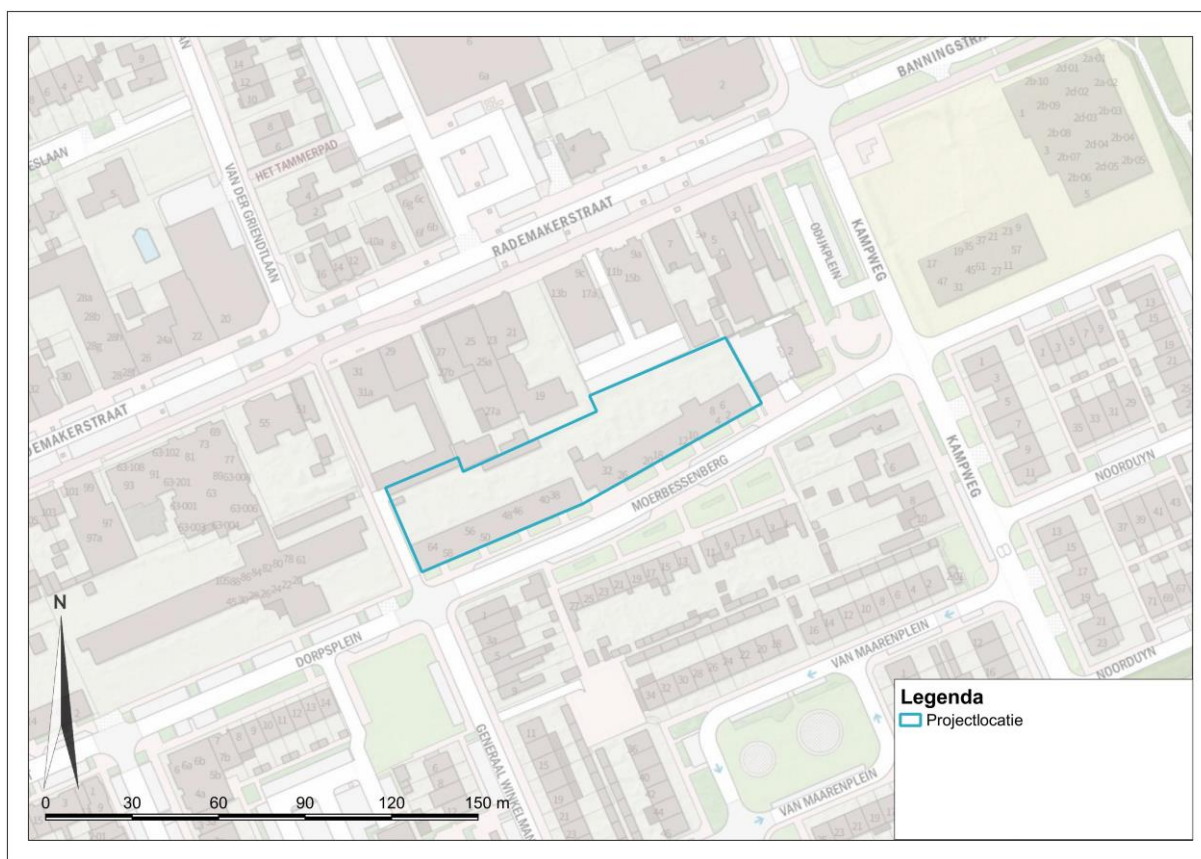
Locatie	:	Moerbessenberg Soesterberg
Kenmerk	:	20071180/CKU/QS1
Contactpersoon	:	Dhr. C. Kuijpers
Email	:	ckuijpers@idds.nl
Telefoon	:	071-402 85 86
Datum	:	06 augustus 2020
Betreft	:	Quickscan Conventionele Explosieven

1. Aanleiding Quickscan

In de nabije toekomst vinden diverse grondroerende werkzaamheden op het terrein aan de Moerbessenberg te Soesterberg plaats (figuur 1). Op de locatie zal de bestaande bebouwing gesloopt worden en vindt nieuwbouw van sociale huurwoningen plaats. Het is momenteel niet bekend of met betrekking tot de ontwikkeling rekening gehouden moet worden met het aantreffen van Conventionele Explosieven (CE) uit de Tweede Wereldoorlog in de bodem van het plangebied.

Op verzoek van de gemeente Rho Adviseurs heeft IDDS Explosieven B.V. een quickscan uitgevoerd naar de aanwezigheid van CE binnen de contouren van het plangebied. Op basis van de Arbowetgeving en de Openbare Orde en Veiligheid dienen alle risico's voorafgaand aan de voorgenomen werkzaamheden in kaart te worden gebracht. Hierbij dienen de risico's zoveel mogelijk te worden ingeperkt. Aan de hand van een quickscan wordt bepaald of er sprake is van een risico op het aantreffen van CE.

Figuur 1: De ligging van het plangebied (blauwe omkadering)

2. Geraadpleegde bronnen

Om een zo compleet mogelijke quickscan CE uit te voeren zijn diverse relevante bronnen geraadpleegd. Als uit de geraadpleegde bronnen een indicatie staat waaruit blijkt dat het plangebied mogelijk is getroffen door oorlogshandelingen, dient verdiepend onderzoek uitgevoerd te worden. De volgende bronnen zijn ten behoeve van deze quickscan CE geraadpleegd:

- Reeds uitgevoerde relevante (voor)onderzoeken Conventionele Explosieven:
 - o Vooronderzoek Vliegbasis Soesterberg. Uitgevoerd door AVG Explosieven Opsporing Nederland met als kenmerk: 1562090-VO-03, d.d. 9 maart 2016;
 - o Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied 'Soesterberg-Noord'. Uitgevoerd door Explosive Clearance Group met als kenmerk: 387-014-VO-01, d.d. 18 december 2014;
 - o Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied 'Ontwikkelingsgebied Banningstraat Soesterberg'. Uitgevoerd door Explosive Clearance Group met als kenmerk: 172-014-VO-01, d.d. 01 mei 2014.
- Websites:
 - o www.topotijdreis.nl

3. Algemene historische context

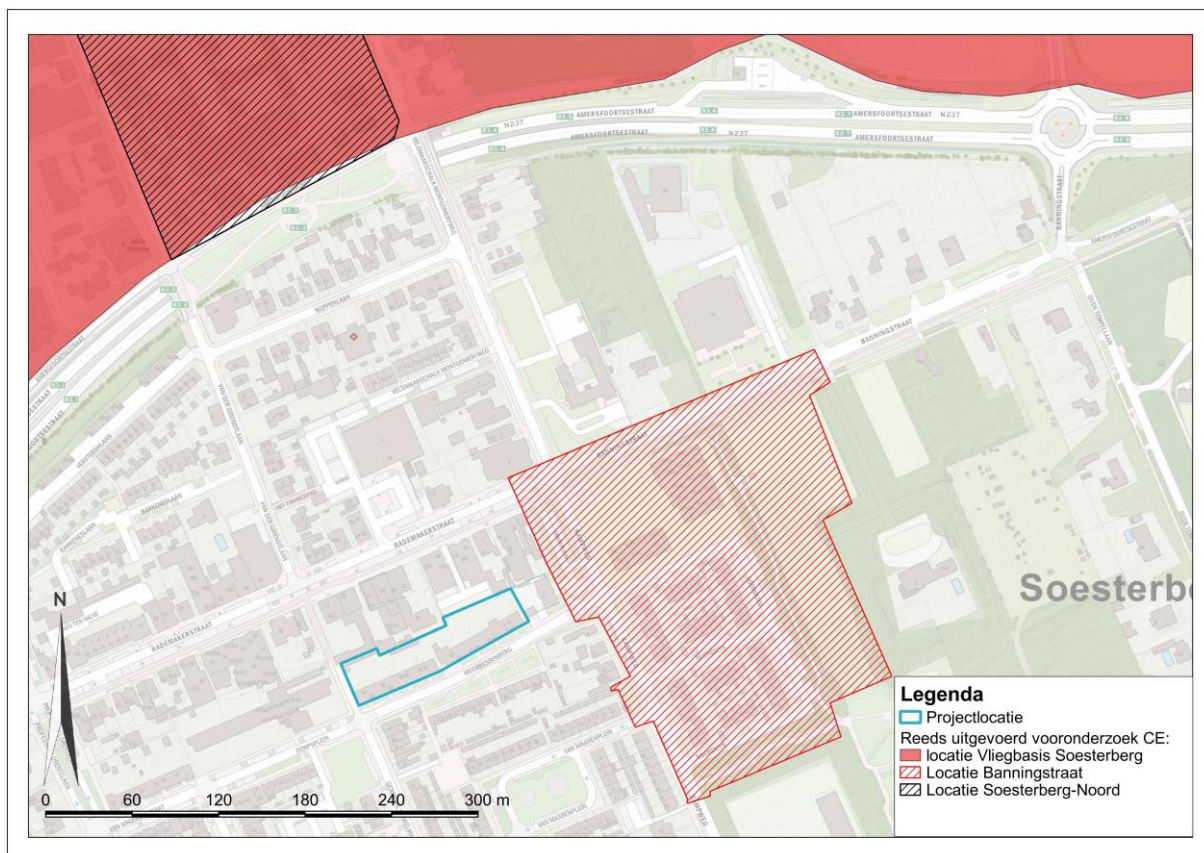
Op de vroege ochtend van 10 mei 1940 vallen Duitse eenheden Nederland binnen, voor Nederland betekent dit het begin van de Tweede Wereldoorlog. Vanuit het grensgebied trekken Duitse grondstrijdkrachten naar het westen, terwijl Duitse parachutisteneenheden in West-Nederland neerkwamen. In het noorden van Soesterberg bevindt zich het vliegveld Soesterberg, welke van strategisch belang is.

Direct na de capitulatie werd Nederland met enige regelmaat getroffen door (kleinschalige) geallieerde bombardementen. Deze bombardementen waren met name gericht op vliegvelden, havens, infra en industriegebieden. Vanaf 1943 kreeg de geallieerde luchtmacht meer overwicht boven West-Europa en vonden er steeds meer grotere en zwaardere bombardementen plaats. Ook vliegveld/Fliegerhorst Soesterberg wordt meerdere malen getroffen door bombardementen.

Met de ambitieuze operatie Market Garden start in september 1944 de bevrijding van Nederland. Echter, de operatie mislukt en de bevrijding verloopt zeer stroef. Met de mislukking van Market Garden wordt de Antwerpse haven en daarmee ook de Schelde van groot strategisch belang. Grondgevechten vinden aan het einde van de oorlog voornamelijk in de zuidelijke helft van Nederland plaats. In Soesterberg vinden derhalve geen grondgevechten plaats.

4. Oorlogshandelingen in en rondom het plangebied

Tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben er diverse oorlogshandelingen in Soesterberg plaatsgevonden. In de omgeving van het plangebied zijn diverse vooronderzoeken naar de aanwezigheid van Conventionele Explosieven (CE) uitgevoerd. Om een beeld van het plangebied te kunnen vormen zijn drie vooronderzoeken van nabijgelegen gebieden geraadpleegd en geïnventariseerd op relevante informatie.

Figuur 2: Situering van onderzoeksgebieden van reeds uitgevoerde vooronderzoeken in de omgeving van het plangebied/projectlocatie.

Vooronderzoek Soesterberg-Noord

Ten behoeve van de realisatie van nieuwbouw is in 2014 door Explosive Clearance Group (ECG) een vooronderzoek naar de aanwezigheid van CE uitgevoerd. Het onderzoeksgebied bevindt zich circa 300 meter ten noorden van het plangebied. ECG heeft het onderzoeksgebied in zijn geheel verdacht verklaard op het aantreffen van CE. De resultaten van het onderzoek zijn later in het onderzoek van het grondgebied van de oude vliegbasis Soesterberg meegenomen en opnieuw beoordeeld (zie hieronder).

Vooronderzoek Vliegbasis Soesterberg

Voor de gehele oude vliegbasis Soesterberg is in 2016 door AVG Explosieven Opsporing Nederland een historisch vooronderzoek naar de aanwezigheid van CE uitgevoerd. Het onderzoeksgebied bestrijkt een groot oppervlak van zo'n 719 hectare en bevindt zich circa 300 meter ten noorden van het plangebied. In het onderzoek komt naar voren dat er diverse oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden op het vliegveld ten noorden van het plangebied. Van belang zijn hierbij de diverse bombardementen die de geallieerden voornamelijk aan het einde van de oorlog op het vliegveld hebben uitgevoerd:

- **8 maart 1944**

Een Amerikaans bombardement vindt op 8 maart 1944 plaats, waarbij in twee aanvallen in totaal 165 ton aan bommen werd afgeworpen. Het betroffen hier zowel brand- als brisantbommen. Het bombardement zorgde ervoor dat het vliegveld voor een groot deel onbruikbaar was geworden;

- **15 augustus 1944**

Soesterberg wordt door 113 geallieerde bommenwerpers bij daglicht gebombardeerd. Er wordt

556,8 ton aan bommen afgeworpen, welke hoofdzakelijk westelijk van het vliegveld vielen;

- **3 september 1944**

Weer vindt er een groot bombardement plaats op het vliegveld van Soesterberg. Meer dan 100 Britse bommenwerpers werpen 600 ton aan bommen af. Er wordt melding gemaakt van bommen die buiten het vliegveld terecht komen, ook op het dorp Soesterberg;

In het vooronderzoek van de Vliegbasis Soesterberg is uiteindelijk een zeer groot gedeelte van het onderzoeksgebied verdacht verklaard op het aantreffen van CE. Hoewel het onderzoeksgebied niet dekkend is voor onderhavig plangebied wordt er in het rapport wel melding gemaakt van bomschade aan de nabijgelegen Rademakerstraat en komen er munitieruimingen naar voren welke uitgevoerd zijn in de nabijgelegen Kampweg.

Vooronderzoek Banningstraat Soesterberg

Het meest nabijgelegen bekende vooronderzoek is in 2014 door ECG uitgevoerd. Het betreft hier het onderzoek ten behoeve van de herontwikkeling aan de Banningstraat. Het onderzoeksgebied ligt hemelsbreed slechts ca. 30 meter van het plangebied (zie figuur 2). In het onderzoek komt naar voren dat er tijdens het bombardement van 3 september bommen op en nabij de huidige Banningstraat terecht zijn gekomen. Op de luchtfoto-analyse heeft ECG inslagen opgemerkt op nog geen 150 meter afstand van het plangebied. Op basis van het kraterpatroon is in het vooronderzoek uiteindelijk een gebied afgebakend dat verdacht is op het voorkomen van afwerpmunitie. Dit verdachte gebied beslaat het noordwestelijke deel van het onderzoeksgebied en bevindt zich op circa 60 meter van onderhavig plangebied.

5. Conclusie en aanbeveling

In de geraadpleegde bronnen zijn diverse oorlogshandelingen naar voren gekomen welke zich in de directe nabijheid van het plangebied hebben plaatsgevonden. Een aantal van deze oorlogshandelingen bevinden zich op (zeer) korte afstand van onderhavig plangebied.

Het is echter onduidelijk of op basis van deze indicaties gesteld kan worden dat er CE in onderhavig plangebied verwacht kunnen worden. Om vast te kunnen stellen of er een verhoogde kans op aantreffen van CE in de bodem van het plangebied is, wordt geadviseerd een compleet historisch vooronderzoek conform het Werkveldspecifiek Certificatieschema voor het Systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven (WSCS-OCE), uit te voeren.

Het doel van het historisch vooronderzoek is om vast te stellen of de mogelijkheid bestaat dat op de betreffende locatie CE kunnen worden verwacht en zo ja, welke typen munitie in de bodem worden verwacht. Zo veel mogelijk relevante bronnen (onder andere luchtfoto's en ruimingsrapporten) worden geraadpleegd. Met behulp van deze bronnen wordt vervolgens een zo nauwkeurig mogelijk beeld van de in het plangebied voltrokken oorlogshandelingen geschetst. De resultaten van het onderzoek worden verwerkt in een rapportage waarbij een digitale CE-bodembelastingkaart wordt gevoegd. Eventuele risico's dan wel verdachte gebieden worden zowel horizontaal als verticaal begrenst.

6. Historisch vooronderzoek conventionele explosieven in perspectief

Een historisch vooronderzoek naar het risico van achtergebleven conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog is niet verplicht volgens de Nederlandse wetgeving. Echter, het vooronderzoek CE is wel gekoppeld aan de Arbowetgeving.

Een opdrachtgever/werkgever moet zijn opdrachtnemer/werknemer in een zo veilig mogelijke omgeving zijn werk kunnen laten uitvoeren. Dit houdt in dat voor aanvang van de werkzaamheden alle risico's inzichtelijk dienen te zijn en dat eventuele factoren die de veiligheid van de opdrachtnemer/werknemer kunnen bedreigen zoveel mogelijk worden ingeperkt of gecontroleerd, zodat de werkzaamheden veilig uitgevoerd kunnen worden.

Subsidieregeling

Momenteel bestaat er een subsidieregeling vanuit het Rijk voor kosten in het kader van OCE-werkzaamheden. Binnen deze regeling wordt 70% van de (daadwerkelijk) gemaakte kosten vergoed aan gemeenten. Er zijn plannen vanuit het Ministerie van BZK waarin deze subsidieregeling wordt beperkt. Elke gemeente kent een eigen verantwoordelijkheid om te bepalen of zij open staat voor het indienen van kosten voor projecten van derden. Gezien de mogelijkheid om aanspraak te maken op de bijdrage van 70% in de kosten is ons advies om te onderzoeken of uw project in aanmerking komt bij de gemeente waarbinnen het plangebied is gelegen.